

Autore: Ieva

Autore: Marta

Projekts tapis Erasmus+ programmā ar Eiropas Savienības līdzfinansējumu. Tomēr paustie uzskati un viedokļi ir tikai autoru uzskati un viedokļi un ne vienmēr atspoguļo Eiropas Savienības vai Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras (JSPA) uzskatus un viedokļus. Ne Eiropas Savienību, ne JSPA nevar saukt pie atbildības par tiem.

KONTAKTI

 Fonds "Tavs Atbalsts"

 @tavsatbalsts.lv

 www.tavsatbalsts.lv

TAVS ATBALSTS

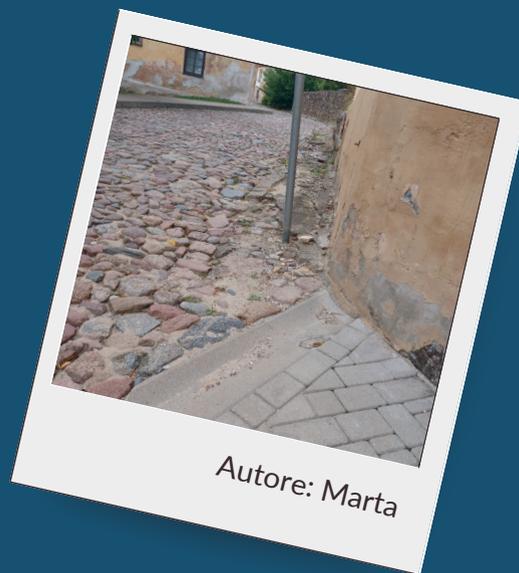
Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Jaunatnes starptautisko
programmu aģentūra

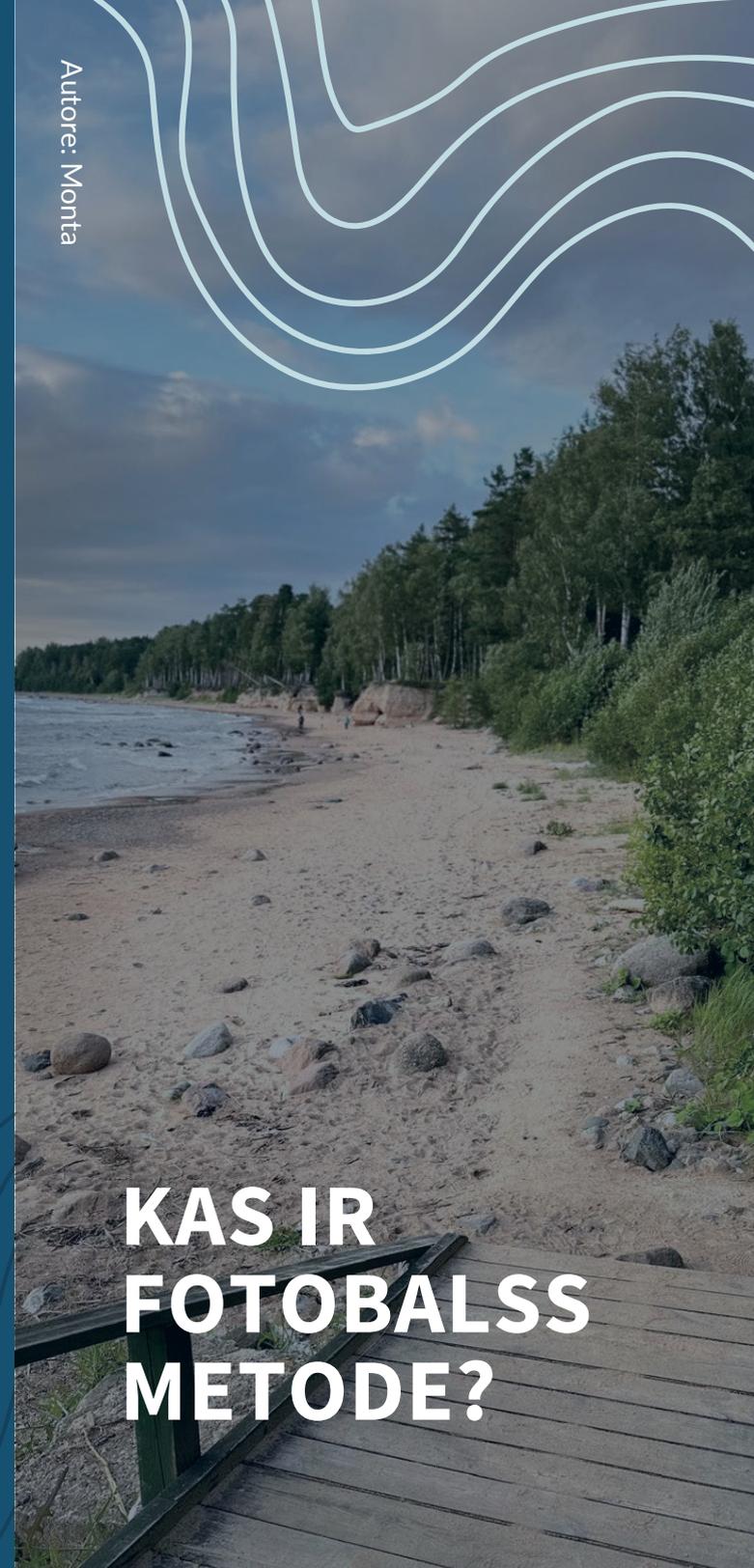

anthropos

Autore: Marta

Autore: Monta

KAS IR FOTOBALSS METODE?

PAR METODI

Projekta pētījumā izmantota fotobalss metode (angļu val. – photovoice).¹ Tā ir viena no līdzdalības pētījumu metodēm sociālo pārmaiņu veicināšanai. Līdzdalības pieeja nozīmē, ka pētījums veikts pētnieku un pētījuma dalībnieku ciešā sadarbībā, kopā mācoties un līdzdarbojoties zināšanu radīšanas procesā, kā arī stiprinot pētījuma dalībnieku spējas pārstāvēt savas vajadzības un tiesības.² Parasti pieņemts, ka pētnieki uzdod jautājumus, nosaka datus un to interpretāciju, bet dalībnieki sniedz tiem informāciju, taču līdzdalības metodes iesaista dalībniekus pētījuma tēmas formulēšanā, datu vākšanas un analīzes procesā, ziņojuma sagatavošanā. Pētījuma dalībniekus mēdz dēvēt par līdzpētniekiem.

Fotobalss metode ietver pētījuma dalībnieku pieredzes dokumentēšanu, uzņemot fotogrāfijas. Metode ir viegli pielāgojama sociālās grupas vai kopienas vajadzībām³, tāpēc nav vienas konkrētas metodoloģijas. Parasti pētījumiem, kuros izmanto fotobalss metodi, ir 5 posmi:

- 1 tikšanās, kurā pētnieki pastāsta par fotobalss metodi un pētniecības ētiku,
- 2 fotogrāfiju uzņemšana,
- 3 fotogrāfiju pārrunāšana individuāli vai grupas diskusijā,
- 4 fotogrāfiju apstrāde,
- 5 izstādes, pētījuma ziņojuma sagatavošana un citas aktivitātes sociālo pārmaiņu veicināšanai.

Metodei ir šādas stiprās puses: tā var veicināt dalībnieku autonomiju un autoritāti, sniegt niānsētākus un bagātīgākus datus, dot laiku dalībniekiem iepazīt un veidot attiecības ar pētniekiem, kā arī padarīt dalību pētījumā patīkamu un pat aizraujošu, jo fotografēšana daudziem ir pazīstama.⁴

Fotogrāfijās var analizēt materiālus objektus, piemēram, pilsētvidi, vērtības un normas saistībā ar tiem, kā arī tās ļauj izpaust emocijas un vārdos grūti izsakāmas pieredzes.⁵ Nozīmīgi, ka fotobalss metodi var izmantot darbā ar kopienām un sabiedrības grupām, kuras ir sociāli neaizsargātas vai maz aizsargātas, tai skaitā jaunieši⁶, kuru viedoklis politikas veidošanā nereti netiek ņemts vērā.

Tomēr ir arī zināmi trūkumi: metodes pielietošana ir laikietilpīga, un tas var ierobežot pētījuma dalībnieku iespējas ilgstoši un aktīvi piedalīties pētījumā ikdienas pienākumu vai citu dzīves apstākļu dēļ.⁷ Tā kā fotogrāfijās var būt redzami arī citi, tad izaicinājums ir cilvēku anonimitātes un citu ētikas apsvērumu ievērošana.

PAR PROJEKTU

“Bez ierobežojumiem” ir Latvijas nodibinājuma “Fonds “Tavs Atbalsts” un Lietuvas Lietišķās antropoloģijas organizācijas “Anthropos” projekts, kurā jaunieši ar kustību traucējumiem līdzdarbojas pētījumā. Tā mērķis ir uzzināt, kā Latvijā un Lietuvā jūtas jaunieši ar kustību traucējumiem, kādas patiesībā ir viņu vajadzības, un apzināt stereotipus, kas kavē jauniešu iekļaušanu sabiedrībā.

Projekta dalībnieki ir kļuvuši par līdzpētniekiem, kopā ar antropologu komandu pētot paši savu pieredzi ar fotobalss metodi. Uzņemtās fotogrāfijas, kas redzamas šajā bukletā, atspoguļo jauniešu ikdienu, izaicinājumus vai vietas, kas ietekmē viņu dzīvi. Fotogrāfijas kopā ar viņu stāstiem un pārdomām no pētījuma diskusijām eksponētas izstādēs vairākās Latvijas pilsētās.

¹ Vinogradova, 2023

² Anderson et al., 2023

³ Turpat.

⁴ Turpat.

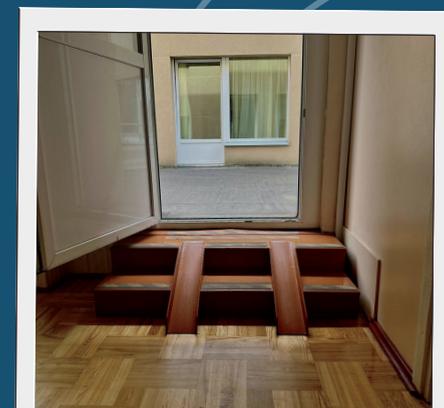
⁵ Vinogradova, 2023

⁶ Anderson et al., 2023

⁷ Turpat.

Pētījuma rezultāti liecina, ka jauniešu ar kustību traucējumiem pieredze nebūt nav vienāda, pat ja problēmas, ar kurām viņi saskaras, ir līdzīgas. Diskriminācija, ko piedzīvo līdzpētnieki, reti ir atklāta vai tieša, bet drīzāk kas tāds, ko viņi uzskata par nenovēršamu, piemēram, ieguldījumu trūkumu pieklūstamā infrastruktūrā. Tomēr līdzpētnieki parāda ievērojamu noturību, saskaroties ar grūtībām, un spēju kritiski un reālistiski novērtēt pētījuma datus.

Šis projekts parāda, kā var panākt jauniešu ar kustību traucējumiem līdzdalību un tās nozīmi sabiedrības izglītošanā. Sadarbība arī uzlabo iesaistīto jauniešu prasmes un veicina vēlmi nākotnē piedalīties demokrātiskos procesos.

Autors: Markuss